

1034

ג ד י נ ת י ש ר א ל
ח כ נ ס ת

ס . ב .

פּוֹרְטוֹקוּל מִס' 4/ב

מִיִּטְיַבְת וְעֵדֶת חֲחִינּוֹךְ וְהַתְּרַבּוֹת סַחַתְקִימָה
בִּיּוֹם ג', כָּאֵה בַחֲסוֹן תְּסִיּוּז - 30.10.56
בְּטֵעָה 11.10.

נֹכַחִים:

חֲבָרֵי הוֹוֵעָה:
ט . פּרִסִיץ - הַיּוֹר
א . אַבְרִיאַל
ר . תְּקִינָה
ב . צ . הַרְאֵל
ט . זֹוּאַרִיץ
ח . מַגּוֹרִי-כֵהֵן
ד . נֶצֶר
א . רִזִּיאֵל-נְאוֹר
י . רַפְאֵל
א . תְּלִמִי

מִזְמָנִים:

ז . אֶרֶן - סֵר הַחֲחִינּוֹךְ וְהַתְּרַבּוֹת.
ע . אֶסְפֵּי - סֵגוֹן סֵר הַחֲחִינּוֹךְ וְהַתְּרַבּוֹת.
ס . אַבִּידוֹר - הַמְנַהֵל הַכִּלְלִי בַמְּסַרְד הַחֲחִינּוֹךְ
וְהַתְּרַבּוֹת.
י . סֵרִיד - הַמְּסַנֵּה לַמְנַהֵל הַכִּלְלִי בַמְּסַרְד
הַחֲחִינּוֹךְ וְהַתְּרַבּוֹת.

סֵר-הַיּוֹם:

א . סַאֲלוֹת וְתַסּוּבּוֹת נִצְיָגִי הַמְּסַרְד.
ב . הַרְצָאָת סֵר הַחֲחִינּוֹךְ וְהַתְּרַבּוֹת עַל הַחֲחִינּוֹךְ
הַסֵּרוּם-מִקְצוּעִי.

=====

הַיּוֹר ט . פּרִסִיץ:

פּוֹתַחַת אֶת הַיִּסְיָבָה.

בְּרִצּוֹנִי לַמְּסוֹר לְכֵם אֶת בְּקַסְתָּה סֵל עִירִיָּת
רַמְלָה לְהַטְמִיעַ בְּפָנֵינוּ אֶת חוֹת דַּעְתָּה עַל הַרְצָח סְקֵרָה
בְּרַמְלָה, כְּאַסֵּר אֶתֶם יוֹדְעִים, כִּי אוֹתוֹ נֶעַר טַרְצָח הִיָּה בֶן 18,5
סָנָה. הֵם אוֹמְרִים, כִּי הַחֲחִינּוֹךְ הַנִּיָּתֵן בְּרַמְלָה וּבְסִיבָהּ, בִּיטוּבֵי
עוֹלָם טוֹנִים, גּוֹרֵט לֹא בַמַּעַט לְאַפְסָרוֹת כִּזּוֹ. בִּיקְסָתִי מֵהֵם לְכַתּוּב
לְנוֹ עַל בְּקַסְתֶּם זֶה וְאֵנוּ נִדּוֹן בְּכֶךְ.

פְּנַתָּה אֵלַי הַגְּבֵרֶת רַחֵל סֵזֶר וְסַאֲלָה אִם
וְעֵדֶתְנוּ אֵינָה צְרִיכָה לְהַעֲלוֹת בְּסֵדֶר-יּוֹמָה אֶת הַמְּקָרִים סְקֵרוֹ בְּבֵת-
הַסֵּפֶר בְּקֶטֶר עִם הַפְּסָעִים הַמִּינִיָּים סֵל הַמּוֹרִים וְעַל הַצְּעָדִים בְּהֵם
נוֹקֵט הַמְּסַרְד. אִמְרָתִי, כִּי בּוֹוֵעָה הוֹעֵלָה כְּבֵר עֲנִין זֶה עַל-יַדִּי
סַאֲלָתָה וְחִטְבְּנוּ בִימֵים הַקְּרוּבִים לְדוֹן עַל כֶּךְ. אֲבָל הַבְּטַחְתִּיָּה
סַאֲפְטוֹר. אֶת הַדְּבָרִים לּוֹוֵעָה בְּטֵמָה.

א. רזיאל-נאור:

אני מציעה, כי הוועדה תדון בסדרים
לסעת חירום בבתי-הספר וכגונים.

ר. הקטין:

אף אני הייתי מבקשת שנשמע מה נעשה
בזמנו בקטר לסעת חירום ומה המצב עתה

מאחר שגוייסו מורים לצבא?

ב. צ. חראל:

אולי היה זה באמת מן הנכון שנשמע עתה
על המצב בבתי-הספר ועל חסידורים לסעת

חירום.

ג. אבידור:

חסידורים לסעת חירום בבתי-הספר נעשו
כבר או החלו בעסייתם כבר לפני
למעלה מחצי שנה. במקומות רבים וכמידה שהספיק התקציב הקימו
מקלטים וטוחות. במידה ולא הספיק התקציב לא עשו זאת. אבל עם החמרת
ניתנו הוראות למפקחי המחוזות ובתיאום פעולה עם הגאא נעשים
תמרימים בבתי-הספר חטונים. נוסף לכך במחוזות חטונים יהיו מפקח
המחוז עם עוזר או שניים את הוועדה שתסדיר את כל העניינים בכל מחוז
ומחוז. מכל מקום אנו נמצאים בקטר הדוק עם פיקוד הגאא.

המצב

הגיוסים שנעשו עד כה סיכסו במקצת את

מהלך העבודה בבתי-הספר. מגייסים בעיקר מורים ומבין המורות
לוקחים סוגים טובים. ישנה ועדת ערעורים ב-13 מקומות ונציגי
המסדר מיוצגים בוועדות אלה ובמקרים יוצאים מהכלל. אנו מערערים,
רק במקרים חיוניים ביותר. הבורק ארעה תקלה קלה בתל-אביב מטעם
פיקוד הגאא מקומי. גם ניתנה הוראה בכמה בתי-ספר לפזר את תלמידי
כיתות א' - ד'. עד מהרה נודע הדבר ונמסר לנו על-ידי ראש הגאא,
כי הדבר קרה ב-10 - 8 בתי-ספר. אנו נשתדל להודיע ברשותו של
הצנזור הצבאי שהלימודים בבתי-הספר נמסכים ואנו פונים אל המורים
וחמנהלים שיעסיקו את התלמידים וימלאו את מקום המורים החסרים.
על-כל-פנים הגישה שלנו היא שהלימודים נמסכים כסידורם כל עוד אפשרי
הדבר. יתקיים מגע הדוק בין המחוזות אתנו ובמקרה שאי-אפשר הדבר,
בין המחוזות לבין פיקוד הגאא.

ז. ארון:

אני חושב, כי מחובתי להדגיש למען לא
תהיה כל אי-הבנה שהסידורים שהחלו
בזמנו לבניית מקלטים בבתי-הספר לפני כחצי שנה נפסקו לרגל
חוסר תקציב ולרגל העברת התקציב לדברים שנחסכו יותר חיוניים.
אין ספק שיטנם הרבה מאד בתי-ספר טענין המלקטים איננו בסדר גם -
זוהי עובדה.

אין לי ספק שהגיוס שהיה סיבס תקנות
טובות שנקבעו לא רק לגבי דידנו, אלא בענפים טובים. אבל הוא
סיבס במיוחד לגבי בתי-ספר מהם ליקחים מורים יותר מהמידה. ישנם
מקומות שהדבר מאיים על עצם סגירת בית-הספר. ישנה ועדת ערעורים
במקומות טובים וניתנו הוראות למפקחי המחוזות שיעמדו בתוקף על
החזרת אותו המינימום הדרוש לקיום בית-הספר ויודיעו לנו סמית
על בתי-הספר והמורים למען נוכל לפעול בענין זה.

התקשרנו היום עם ראש הגאא בקטר לתקריט
סחיתה בתל-אביב ותוסכם בינינו שהוא יודיע לכל מפקחי הגאא בארץ
שלא יוכלו לסגור בית-ספר לפי הוראות מקומיות, אלא לפי הודעת
ראש הגאא או אדם שהוסמך על-ידו ואז אפשר יהיה לסגור בית-הספר.

היואר ט. פרטיץ:

הייתי חפצה לדעת מה חוטבת הממסלה
ומה חוטב המסרד לעטות בקטר לאתם
בתי-הספר שלא נבנו בהם מקלטים? מה יהיה המאמץ שייעשה כדי שבכל
בתי-הספר יהיו סידורים מתאימים ומקלטים?

הגיוס עדיין איננו גיוס כללי והלוואי
ולא נזדקק לכך. אבל אם יקרה כדבר הזה, האם לא כדאי היה לגייס כוחות
הוראה מבין ההורים שיעסיקו את הילדים בבתי-הספר? כי ישנם
בתים שאינם יכולים לסמור על הילדים בבתיהם.

מה נעשה בקטר לאותם מוסדות החינוך
הנמצאים בקרבת מקום שאפשר לכנותו כמטרה צבאית? וישנם מוסדות
כאלה אפילו אבתוככי ירושלים.

מה חוטבים לעטות בקטר לבתי-היתומים
בהם נמצאים ילדים שאין להם הורים ואולי יהיה צורך לפזר את הילדים
האלה, האם חסכו על אפשרות של אבקואציה או פיזור הילדים למען לדאוג
להם? - אני בטוחה שמסרד החינוך והתרבות נתן דעתו על כל הכעיות
הללו. אבל הייתי מבקשת לטמוע מה נעשה.

א. רוזאל-נאור:

אף אני רציתי לדעת מה יהיה בקטר לאותם
בתי-הספר שאין בהם מקלטים, מה יהיה
טיב המקלטים? כי ישנם מקומות המסתפקים בטקי חול ליד הפתח.

לא הבינתי מה פירוש הדבר סגירת
בית-ספר על-ידי ראט הגאא או על-ידי אדם שהוסמך על-ידו? נראה
שהמפקח המקומי של הגאא הוא שנתן את ההוראה לסגירת בתי-הספר היום
בתל-אביב - זה מצד אחד, ומן הצד האחר לרכז את כל האחריות ביד
אחת זה קשה מפני סלפעמים צריך לפעול מהמקומות עצמם ולא מלמעלה
או המרכז. כיצד חוטב המסרד להתגבר על הדברים הללו?

מה בנוגע לטמיניות של בתי-הספר התיכוניים?
אני מבינה שאולי מוקדם לדבר על ציוסיים מוקדטים. אבל האם חשב
המסרד להעסיק את התלמידים האלה באותם המקומות שחסרים מורים, כדי
שהילדים לא יסתובבו בטכונות ובפרברים?

ב. צ. חראל:

האם נעשתה איזו שהיא פעולה לגייס מורים
שאינם חייבי גיוס ועזבו את ההוראה,
להחזירם עתה לעבודת ההוראה?

ז. ארן:

לפני כחצי שנה סודרו קורסים ארציים
ומחוזיים בשיתוף עם הגאא לאימון המורים
והמנהלים כדי שיוכלו לטפל בעניינים אלה. הסמכות הראשית לעניינים אלה
נמצאת בידי ראט הגאא - זה לפי החוק. כאשר אמרתי שאפשר לסגור
בית-ספר רק לפי הוראות ראט הגאא, הרי המדובר הוא לא בזמן הפצצה -
זאת ודאי יעשו במקומות עצמם, כי זה לפי התנאים המקומיים. אבל
כאשר המצב חמור מאד אפשר לסגור בית-ספר רק לפי הוראות ראט הגאא
או המוסמך לכך על-ידו. מה קרה הבוקר בתל-אביב - ההוראות לסגור
את בתי-הספר ניתנה לא לפי הוראות מפקד הגאא מקומי, אלא לפי הוראות
מפקד מטנה. ביקשנו שתיתנה הוראות כאלה למקומות הטונים מדבר כזה כפי
קרה הבוקר לא יקרה ללא הוראות.

אשר לבתי-הספר שאין בהם מקלטים - אינני
רוצה להסתיר מכם דבר. אבל בתי-הספר שאין בהם מקלטים מרוכבים מאד ואין
לי תשובה על כך, כמו שאין לי תשובה מה יהיה מאחר שאין לנו בית-
חולים תת-קרקעי. כן אין לממסלה תשובה על כך. אלה הן סאלות שלצערי

30.10.1956

שאלות ותשובות.

ז. ארן:

אינני יכול לעשות דבר ואין לי גם סמך רצון להטלותכם ויש כאן ענין של חוסר כסף וחוסר שועלים. ואם נקרא לגיוס אמהות שיעסיק את הילדים, הרי רוב אבות המספחה של ילדי כיתות א', ב', ג' ו-ד' מגויסים ואינני רואה מה אנו יכולים לעשות בענין זה! הסאלה היא רק מתי יש להפעיל את טיזור בתי-הספר. במידה שיש צורך בתרגולים בבתי-הספר - עושים זאת באופן אינטנסיבי מאד גם בלי הגאא.

אטר לבתי-הספר התיכוניים - כיתה

ל-ב כנראה תגוייס, כי ישנן כאן תקנות והוראות של הגדנאע בבתי-הספר התיכוניים, כלומר, כנראה סכיתה ישב תגוייס מחוץ למסגרת המטרד. אטר לכיתות י' ו-יא - ישנה כבר ידיעה שרוצים לקחת אותה לתפקידי עזר טוניים. אף דבר זה כלול בתקנות.

אטר לאפטרות להסתמט בתלמידי הכיתות

העליונות בתורת כוחות הוראה - שלחנו עתה אדם מיוחד לתל-אביב סיבואו בדברים עם האחראים והוא קיבל הוראה סעד קצה הגבול לא להרוס את העבודה הרגילה בבתי-הספר התיכוניים. במידה שיש הכרח לקחת אותם - שיקחו חלקים-חלקים למען לא לפזר את בתי-הספר התיכוניים ועד כמה שאפשר לא' להרוס את המהלך התקין של בתי-הספר.

לצבא ישנו תכנון מפורט לגבי כל

מ. אבידור:

הבנינים הציבוריים ובכללם בתי-ספה ובטעה מסויימת יפקיעו חלק מהבנינים לטירות הצבא. למסל, אולמי התעמלות כבר הפקיעו. לכן אני אומר שיש להט תכנון של הבנינים היכולים לטמט מטרות צבאיות ויפסיקו את הלימודים.

אטר לבנינים שאין בהם מקלטים - ישנה

תכנית מפורטת גם בקשר לכך ואין לנו ידיעה על כך. ישנן אפילו תכניות מרחיקות לכת לגבי בתי-חולים.

אטר לרזרבה של מורים - כבר אטר הטר

סיתנו אפטרות לתלמידי כיתות י'ב ללמוד עד כמה שהזמן ירטה. כאשר יגייסו אותם הם יסמטו גם כוחות עזר להוראה בבתי-הספר היסודיים. הוא הדין ביחס לסמינרים, בטעה מסויימת יגייסו את תלמידיהם והם ילמדו בחלק מבתי-הספר היסודיים בתורת כוחות עזר. כן יצטרפו גם אלה שפרשו מההוראה. יוצא איפוא, כי יעזרו לנו תלמידי בתי-הספר התיכוניים, תלמידי הסמינרים ואלה שפרשו מההוראה.

אטר לבתי-חיתומים - הילדים נמצאים

טט בפנימיות וטט ישנם מקלטים.

ד. הקטין:

מאחר שאין סלקטים במקומות רבים ואינני מסלה שאפשר עתה להקים מקלטים. אבל אפשר לחפור טוחות וזאת אני מציעה שיעשו גם בבתי-הספר, כי זה יותר טוב מאטר לא כלום.

היוזר ט. פרטיץ:

אנו הערנו את הערותינו ונבקט את המטרד לעשות את מה שאפשר לעשות ולבחון את ההצעות שהוסמעו ואם תהיה נחוצה לכך עזרתנו, אנו בוודאי כולנו נוטיט אותה.

ז. ארן:

אנחנו נבחן מחדט את כל הדברים שהועלו כאן הן ביחס לגיוט מורים שאינם נגיל לדברים האחרים. הגיוט והן ביחס

30.10.1956

הרצאת טר החינוך והתרבות
על החינוך הטרומ-מקצועי.

ב. הרצאת טר החינוך והתרבות על החינוך הטרומ-מקצועי:

ז. ארן:

דיון זה טאנו עומדים לקיימו יטוב על
ארבע מליים מתוך סעיף 2 של חוק החינוך
הממלכתי והן: אימון בעבודה וקלאית ובמלאכה.

כמו-כן אציין, כי בסעיף 43 של קורי
היסוד של תכנית המטלה כתוב לאמר: "המטלה תטפח החינוך
היסודי מתוך הגברת האימון בחקלאות ובמלאכה והכשרה חלוצית בבתי-
הספר היסודיים והתיכונים; תרחיב החינוך החקלאי והמקצועי בקרב
הנוער".

כמו-כן עלי להביא לידיעתכם, כי לפני
טנתיים וחצי בערך הקימה המטלה ועדה לבחילנת הדרכים להגברת היסוד
היצרני בקרב תוטבי המדינה. הילתי יוטב-הראט של הוועדה הזו,
מסקנותיה של הוועדה הוגטו למטלה ולמטרולים המתאימים - במיוחד
למטרד העבודה ולמטרד החקלאות, בסעיף ז' של פרק המסקנות שהיה
מוקדט להכשרה מקצועית כתוב לאמר: "החיבוריות המאורגנת על כל
סלוחותיה חייבת לתרים מטע חינוכי בקרב ההורים לטס סיכנוע סגורל
הפרט והכלל במדינה דבוק בממלכי כניסתו של הדור הצעיר אל מערכות
העבודה והיצירה במדינה ואל כיבוט הטמטת בארץ. על מטלת ישראל
לתבוע ממטרד החינוך והתרבות הגטת ומכניית מעטיות בעלת ערך ממלכתי
להרחבת ההכשרה הטרומ-מקצועית וההכשרה החקלאית לתלמידים בכיתות
הטביעיות והטמיניות של בתי-הספר היסודיים".

הבטיט לכל התחלטות הנאל מורכב מכמה
הנחות יסוד טנראות לי כי אין עליהן חילוקי דעות:

ההנחה הראטונה היא, כי ההרכב הטוציאלי
של היטוב במדינה הוא עדיין חולתי, בגלל הדיספרופורציה טבין
אחוז המפרנטים העטוק בטירותים לבין אחוז המפרנטים העטוק בליצור.
בוודאי טלא נמצא אף מדינה קטנה אחרת שההרכב הטוציאלי של האוכלוסייה
טבה יט לו איזה טהוא דמיון להרכב הטוציאלי הקיים במדינת ישראל.

ההנחה הטבייה היא, כי הנוו עם טבו
הצורך בחינוך להטטרטות בעבודה הוא חריף יותר מאטר אצל כל עם אחר
בעולם, לרגל סיכות היסטוריות טבוועדה זו אין לי כל צורך להרחיב
עליהן את הדיבור.

ההנחה הטליטית היא, כי אנו נמצאים בארץ
טעתידה קטור בפיתוח; ופיתוח אינו תלוי רק בהטקעות, אלא גם בכוח
אדם; כוח אדם עברי לצרכי פיתוח מן הנמנע טלא יהיה מוטתת על רוח
חלוצית והכשרה; ואלה יתכנו רק בקטר להכשרה מעטית בעבודה.

ההנחה הרביעית היא, כי אנו נמצאים בארץ
טתוכל לקיים את תוטבייה באט חלק ניכר ממטקה יעבוד למען ייצוא רב,
טוב וזול היכול לעמוד בהתחרות בינלאומית. מטרה זו תובעת הכשרה
מקצועית של רבים מבני הדור הצעיר.

ההנחה החמיטית היא, כי הכנסות המדינה
מקורות חוץ לעטדו לה רק מטפור טבים מוגבל. אנו מצוים להמריץ את
הקמת הבטיט הכלכלי של מדינת ישראל.

ההנחה הטטיטית היא, כי החינוך להטטרטות
בעבודה בעיר ובכפר והקניית ההטכלה המקצועית והטכניית צריכים להנתן
לדור הצעיר כמו טהוא, לבני הוותיקים כמו לבני העולים, באט רצוננו
למנוע התהוות בקע בתוך העם.

30.10.1956

הרצאת שר החינוך והתרבות
על החינוך הטרנס-סקצוועי.

ז. ארן:

ההנחה הטכניעית היא, כי במסך חמט
הטנים הקרובות יסיימו את כתי-הספר היסודיים לפחות 200.000 בנים
ובנות, ובמסך 10 הטנים הקרובות לפחות 400.000 בנים ובנות. אלה
ברובם צריכים להיות נוטאי עתידה הכלכלי של המדינה.

ההנחה חסמינית היא, כי מלבד טיכוני
עולים ומעברות סטופחו לרטויות מקומיות ותיקות, הרי בערי עולים,
עירות עולים, במוטבי עולים, במחנות ובמעברות יסיימו בשלוש
הטנים הקרובות את כתי-הספר היסודיים למעלה מ-12.000 בנים ובנות
מבני העולים. הטאלח חסמלכתי הגדולה היא: כי צד להכסירם לחיים
ולחיי חברה.

ההנחה התטיעית היא, כי צהאל על סירותי
הקרקע, הים והאוויר, בדומה לצבאות אחרים בעולם, נמצא כבר
עתה בתהליך סלא ייפסק, להסתית עצמו על מכסירים וכלים התובעים
הסכלה מקצועית וטכנית של רבים הנקראים לטפל בהם.

ההנחה העטירית היא, טאט בקרב מדינות
העולם מתרחבת ומסתעפת ההסכלה המקצועית והטכנית בכל טלכי החינוך
של הדור הצעיר, מתוך מגמה להכסיר את המדינה והעם לתקופה
הטכנולוגית בה אנו חיים, הרי על אחת כמה וכמה חיונית מגמה זו
לגבי מדינת ישראל סנגזר עליה לפתור פרובלימות של פרודקטיביות,
פיתוח וקליטת עליה - פרובלימות המיוחדות לה.

מחו המצב בסדה ההכסרה המקצועית,
הטכנית והחקלאית של הדור הצעיר במדינת ישראל?

בכתי-הספר היסודיים:

בכתי-הספר היסודיים של מדינת ישראל

קיים לימוד מלאכה בכל הכיתות, ובמיוחד בכיתות ז-ח ואיחד את
דברי לטתי הכיתות הללו בלבד.

נוסף על 24 שעות של לימודים כלליים
בשבוע, קיים לימוד מלאכה של 3 שעות בשבוע. באם נמצא ליד בית-
הספר חדר מלאכה - מוטיפים עוד שתי שעות לימוד מלאכה (מלאכה
מורחבת); בסך-הכל ישנן 29 שעות. אם באותו בית-ספר קיימת אפטרות
של לימוד חקלאות - מוטיפים אז עוד שתי שעות; בסך הכל 31 שעות.
לאמור: המינימום הוא 27 שעות הכוללות 3 שיעורים למלאכה; האופטימום
הוא 29 שעות הכוללות 5 שעות מלאכה (מלאכה מורחבת); המכסימום
הוא 31 שעות באם מוטיפים שתי שעות לחקלאות.

אם בכיתה נמצאים למעלה מ-40 ילד -
מחלקים אותה לטתי קבוצות ואז מוטיפים לכיתה בכללותה 3 שיעורים
למלאכה, 2 שיעורים למלאכה מורחבת ו-2 שיעורים לחקלאות.

בכיתות ז-ח של כל כתי-הספר היסודיים
במדינה לומדים מלאכה למעלה מ-40.000 ילד.

אין ספק שמבחינת חינוך האדם יש בלימוד
מלאכה מטום היטג חינוכי חשוב לדעת המורים והמחנכים, ללא יוצא
מהכלל. אך אין גם ספק, כי אט היטג חינוכי יש בלימוד מלאכה בכתי-
הספר שלנו - אין בו היטג תכליתי. זוהי דעתם של אותם המורים
והמחנכים.

30.10.1956

הרכאת טר החינוך והתרבות
על החינוך הטרומ-מקצועי.

ז. ארון:

בתי-ספר מקצועיים:

ביחס לבתי-הספר המקצועיים אגיד כמה דברים מתוך הסתמכות על הסיכום הראשון מסקירתו של המומחה שהבאנו מהולנד. מומחה זה מטמט בתורת המפקח הראשי במיניסטרוני החינוך של הולנד, והוא גם מומחה להכשרה מקצועית. הוא כילח אצלנו 4 שבועות. הוא ביקר בבתי-ספר יסודיים, בכיתות טרום-מקצועיות, בבתי-ספר מקצועיים וחקלאיים. אינני יכול לחוות דעה על בקיאותו המקצועית. אך ברצוני לציין, כי הוא עשה עלינו רושם של אדם בעל המבט דקה, גם של המסיבות המיוחדות למדינת ישראל. ליווה אותו בזמן שהותו בארץ חבר המזכירות הפדגוגית מר עדיאל.

בסיכום הראשון (את חדין-וחטבון המלא הוא יטלח לנו מהולנד לאחר חכנתו) הוא קובע, כי בהטכלה מקצועית יש להכתיין טלוט דרגות: מהנדס, טכנאי ופועל. הטכנאי הוא החוליה המקשרת בין המהנדס ובין הפועל המקצועי. לדעתו של המומחה סבבל בית-הספר המקצועי שלנו מכך שהוא מכיון גם להכשרת הטכנאי וגם להכשרת הפועל המקצועי. לדעתו, אלה הן סתי מסרות הסותרות והנחת את האחרת; כי הכשרת פועל מקצועי תובעת יותר עבודה ופחות תיאוריה לעומת הכשרת הטכנאי, הזקוק ליותר תיאוריה מאשר זו הניתנת לו בבית-הספר המקצועי ולפחות עבודה. לדעתו, אם הטכניון בחיפה מכסיר מהנדסים בהתאם למטרתו, הרי בתי-הספר המקצועיים שלנו דקיקים לריאורגניזציה יסודית לגבי המטרות והאמצעים כאחד.

בתי-הספר התיכוניים:

לצורך הרצאתי זו אסתפק בהערה אחת בלבד בנידון: בסנת 1956 קטה למצוא מדינה מודרנית שכבתי-הספר התיכוניים שלה נעדרת מגמה מקצועית מעטית בצורה זו או אחרת ליד מגמות אחרות. לעומת זאת מוטתים כל בתי-הספר התיכוניים במדינת ישראל על מגמה אקדמית בלבד.

אל הנחל עלי להוסיף עוד כדלקמן: ידוע למדי, כי בטנתיים הראשונות של הלימודים בבית-הספר התיכון קיימת נטירה של 50% במצוע. הסיבה הראשית לנטירה זו היא בכך, כמו אצל עמים אחרים, יטרק אחוז מסויים שהוא פחות מטליט של הנוער מוכטר ללימודים אקדמיים. כמו-כן ידוע שבמדינת ישראל כ-50% ממסיימי בתי-הספר היסודיים נוחרים לבתי-הספר התיכוניים. התוצאה היא: נטירה גדולה, בזכוז כוח אדם ובזכוז כספי הציבור.

עובדה היא, כי גם בבתי-הספר המקצועיים קיימת נטירה גדולה מאד בטנתיים הראשונות של הלימודים. הסיבה הראשית לנטירה הזאת נעוצה בכך שחלתמידים אין ביכולתם להתגבר על הכסות והאיכות של הלימודים העיוניים הניתנים להם בבתי-הספר המקצועיים; יטרקת בחטבון באופן הרציני ביותר עוד תקלה אחרת: אלה המסיימים את בית-הספר המקצועי חנם כבר בגיל 17 פלוס, ובטרם הספיקו להכנס לעבודה ולמקצוע הם מתגייסים לצהאל לטנתיים וחצי. התוצאה היא, כי לאחר שירותם בצבא, חלק ניכר מהם טוב נוטר ואיננו חוזר לעבודה או למקצוע. ידוע, כי הלימוד בבית-ספר מקצועי עולה בזקק רב. חחזקת תלמיד בבית-ספר מקצועי עולה כ-600 לאי לטנת. אך אם לקחת בחטבון את אחוז הנטירה לאחר השחרור מהצבא - הרי נקבל טכל תלמיד בבית-ספר מקצועי טטיים אותו וחוזר לעבודה ולמקצוע לאחר שחרורו מהצבא עולה בחטבון כללי פי כמה מאטר החיטוב הטטנדארטי.

אם לטכם את המצב כפי שהוא מצטייר מהעובדות שפרטתי, יוצא שמכחיבת ההכשרה המקצועית אין עונים על המטרה הזאת לא בית-הספר היסודי, או בית-הספר התיכון, או בית-

30.10.1956

הוצאת טר החינוך והתרכות
על החינוך הטרומ-סקצועי.

ז. ארן:

הספר הסקצועי כפי שהגם כיום. (לא אדבר על בתי-הספר החקלאיים
מחוטר ידיעה מספקת. אציין רק שהחזקת תלמיד בבית-ספר חקלאי עולה
כ-1000 לאי לשנה, אם לא יותר מזה).

על סמך כל ההנחות הנאל מבוטסת המגמה
הטרומ-סקצועית ממטרד החינוך והתרכות מצדד בה הלכה למעשה.

לפי התכנית שלנו תהיינה מכוונות שני
סליטים מהכיתות הטרומ-סקצועיות למלאכה וסליט - לחקלאות;
המגמה היא להקיף במרוצת כמה שנים חלק גדול מכיתות ז-ח וסל בתי-
הספר היסודיים; התכנית מוציאה מהחשבון את הכפיה על תלמידים
ללמוד בכיתות טרומ-סקצועיות באם הם או חוריהם אינם מספיקים לכך;

אם כליתות ז-ח למדו כמסך שבוע 31 שעות,
כולל לימודי מלאכה וחקלאות, הרי התכנית הטרומ-סקצועית
לוקחת בחשבון 39 שעות בשבוע אשר יתחלקו כדלקמן: 24 שעות ללימודים
כלליים, כפי שהיה הדבר עד עתה; 12 שעות בשבוע עבודה; 3 שעות
בשבוע ללימודים תיאורטיים הקסורים עם ההכשרה הטרומ-סקצועית;
הביקורים בכיתות הטרומ-סקצועיות, הסיחות עם המורים והמנהלים,
כמו-כן חוות דעתו של המומחה מהולנד - כל אלה קובעים שבגיל
12 פלוס - 13 פלוס מעמסה של 37 - 39 שעות בשבוע היא בגדר
יכולתם של התלמידים. יתר-על-כן, מנהלי בתי-הספר בארץ בהם
קיימות כיתות טרומ-סקצועיות טבחן ביקרתי, קבעו בפני שתלמידי
הכיתות הטרומ-סקצועיות סיפרו את יחסם ללימודים הכלליים.

הנחת יסוד בתכנית הטרומ-סקצועית היא
שבוגר בית-הספר היסודי סקיבל את ההכשרה הטרומ-סקצועית בכיתות
ז-ח יוכל להכנס לכיתה ב' של בית-הספר המקצועי. אולם מאחר ואין
להקנות לילד בגיל 12-14 שנה מה שמקנים לנער בגיל 15-16 שנה,
מציע המומחה מהולנד כדלקמן: בית-הספר המקצועי מטרנו צריכה להיות
הכשרת פועלים מקצועיים. אם בכיתות ז-ח תהיה הכשרה טרומ-סקצועית,
אזי בית-הספר המקצועי צריך להיות רק כן שתי שנים. את תכנית
הלימודים של בית-הספר המקצועי צריך לסגל לאפשרויות של ההכשרה
הטרומ-סקצועית בכיתות ז-ח ולא להיפך. לדבריו, שלום חסנים חללו -
לאמור שתי חסנים בכיתות ז-ח המסתוות לטבה אחת של בית-הספר
המקצועי - פלוס בית-הספר המקצועי כן שתי שנים, יכטיירו
פועל מקצועי.

לדעת המומחה צריכה ההכשרה הטרומ-סקצועית
בכיתות ז-ח לחטיג שתי מטרות: לתפוס את התענינותו של התלמיד
לעבודה; להקנות לו מידה מסוימת של מקצועיות. הוא ממליץ לגוון
את המקצועות עד כמה שזה ניתן במחציתה של כיתה ז' או ברובה;
להגביר את ההכוונה המקצועית בכיתה ח'. פה יש לקחת בחשבון שכאשר
אומרים כיתה טרומ-סקצועית למתכת, או לנגרות, או לכל מקצוע אחר -
הכוונה להכשרת הסליטה של התלמיד במכטיורים שחם אבות-מלאכה לגבי
סטפחה מסועפת מאד של מקצועות מתכת או נגרות או של מקצוע אחר.

המומחה מהולנד ממליץ לבצע את התכנית
הטרומ-סקצועית עד כמה שאפשר במרכזיות מקצועיות המאפשרות גיוון
יותר רב של טיפול בכלים ומכטיורים, לעומת חדרי מלאכה ליד בית-
הספר שאותם יש להקים במקום שלא כדאי או אי-אפשר להקים מרכזיות
מקצועיות. לדעתו מרכזיות מקצועיות תהיינה גם זולות יותר.

ענה עלי להפנות תשומת לבכם לנקודה חשובה
מאד. הזכרתי בדברי הקודמים שהחזקת תלמיד בבית-ספר מקצועי עולה
כ-600 לאי לשנה מחוץ להוצאה הקטורה במכנים ובציוד. הנה עסינו
חשבון לפיו החזקת תלמיד כמסך שתי שנים בכיתות הטרומ-סקצועיות של

30.10.1956

הוצאת טר החינוך והתרבות
על החינוך הטרומ-מקצועי.

ז. ארן:

ז-ח תעלה בסך-הכל 130 לאי. פירוט הדבר שכיתה טרום-מקצועית,
במסך שנתיים, המסתווה לשנה אחת בבית-ספר מקצועי תהיה זולה פי
4 מאשר החזקת תלמיד במסך שנה בבית-הספר המקצועי; פירוט הדבר
שחורדה כה גדולה של הוצאה מאפשרת להחזיר את ההכשרה המקצועית
להמונים רבים.

המכנה והציוד של כיתה טרום-מקצועית
עולים כ-15,000 לאי. אם לקחת בחשבון שהמכנה והציוד כוחם יפה
ל-15 שנה בערך; אם לקחת בחשבון שבכל חדר מלאכה יכולות לעבוד
כמה כיתות - הרי לפי החישובים שלנו הוצאה למכנה וציוד לכל
ילד לשנה תעלה 12 - 10 לאי.

לפי הנחל, הבח נתחיל ללחץ את הילד
טגמר את בית-הספר היסודי ולמד בכיתות הטרומ-מקצועיות של ז-ח:

ידוע שאחוז מסויים של גומרי בית-הספר
היסודי הולכים לטר לעבודה מבלי להמשיך בלימודים, לרגל מצבים
סוציאליים. נערים אלה לאחר שלמדו במסך שנתיים בכיתה הטרומ-
מקצועית, יוצאים לטוק העבודה לא עוד כנערי שליחויות, אלא
יוצאים חמה לעבודה עם הכשרה מסוימת, כאשר יש להם בטחון ידיים,
אם לא למעלה מזה - דבר זה מקנה להם יתרון גם מבחינת
הסכר. כמו-כן יש לקחת בחשבון שבמידה ויתרבו חדרי מלאכה על-יד
בתי-הספר, או במידה שיתרבו המרכזות המקצועיות, הרי בתי-
הספר לנערים עובדים המרכזים כיום לכל היותר רבע ממספר הנערים
שחם צריכים לרכז - הם יקבלו כוח מסיכה חרבה יותר גדול בטכיל
הנערים האלה מפני שאפשר יהיה אז לרכז אותם בבתי-ספר ערב סביב
לימוד מקצוע;

צריך להיות ברור בתכלית שההכשרה הטרומ-
מקצועית תגדיל בחרבה את אחוז התלמידים שעם גמר בית-הספר היסודי
ילכו לבתי-הספר המקצועיים והחקלאיים. כמו-כן ברור, וללא סמך
של ספק, שאחוז הנטירה מבתי-הספר המקצועיים יופחת עד למינימום;

לפי התכנית חזו של הכשרה טרום-מקצועית
בכיתות ז-ח ותהמסך בבית-ספר מקצועי דו-שנתי יסימו התלמידים
בגיל 16 שנה. פירוט הדבר שעד להתגייסותם לצהאל תהיה להם אפשרות
במסך שנה וחצי או שנתיים להכנס לעבודה ולמקצוע. פירוט הדבר שיגדל
בהרבה אחוז גומרי בתי-הספר המקצועיים אשר לאחר שחרורם מצהאל
יחזרו לעבודה ולמקצוע.

חתכנית הטרומ-מקצועית לוקחת בחשבון
שבאותם המקומות כחם אינם קיימים בתי-ספר מקצועיים או חקלאיים
קיים מטרד החינוך והתרבות כיתה ט' מקצועית או חקלאית, חסונה
לכיתה א' של בית-הספר המקצועי הדו-שנתי.

אשר להכשרת טכנאים - המומחה מהולנד
ממליץ על בית-ספר לטכנאים אליו יתקבלו התלמידים הטובים ביותר
שגמרו את בתי-הספר המקצועיים הדו-שנתיים וגם תלמידים שגמרו
שתי שנים של בית-ספר תיכון רגיל. המומחה מהולנד מסכים גם לתכנית
שלנו אשר תענה על מטרת הכשרת טכנאים על-ידי הכנסת מגמה מקצועית
בבתי-הספר התיכוניים. לפי זה, לאחר שנתיים ראשונות של לימוד
בבית-ספר תיכון ייעטה מיון של התלמידים וחלוקתם למגמה אקדמית
בטכיל המוכשרים לכך ולמגמה המקצועית בטכיל אלה המוכשרים יותר
לכך לעומת הלימודים האקדמיים. תכנית זו לוקחת בחשבון את ההכשרה
הטרומ-מקצועית.

30.10.1956

הרצאת טר החינוך והתרבות
על החינוך הטרומ-מקצועי.

ז. ארן:

הכטרה טרומ-מקצועית לבנות:

לדעת המומחה מרכז תכונד של ההכטרה המקצועית לבנות הוא בכתי-ספר מקצועיים לכך, ורק לאחר גמר בית-הספר היסודי. לדעתו, ולא רק לדעתו, אפטר להסתפק בכיתות ז-ח בתוספת של 6 טעות לטבוע לבנות בענפי כלכלת-בית כגון: תפירה ביטול וכדומה, באטר המקצועות המקובלים בטכיל כנות אינם ניתנים להכטרה טרומ-מקצועית אלא רק בכתי-הספר חמיוחדים לכך כגון: פקידות, הוראה, לבוראנטיות ועוד. על-כל-פנים בדעתנו לנהוג לפי עקרון של קביעת טעות להכטרה טרומ-מקצועית בהתאם למקצוע.

המצב העובדתי בהכטרה הטרומ-מקצועית כיום הוא כדלקמן: יש לנו כיום 60 כיתות ז' ו-30 כיתות ח' למלאכה טבהן לומדים 3100 תלמידים. אט להוסיף לכך 20 כיתות למלאכה טל האורטט טבהן לומדים 700 תלמידי כתי-הספר היסודיים - בסך-הכל לומדים בכיתות הטרומ-מקצועיות למלאכה 3800 תלמידים; יש לנו 38 כיתות ז' ו-5 כיתות ח' - בסך-הכל 43 כיתות לחקלאות טבהן לומדים 1200 תלמידים. לאמור, בסך-הכל לומדים בכיתות הטרומ-מקצועיות הטנה כ-5000 בנים ובנות. הט מהווים 50% ממספר הלומדים בכל כתי-הספר המקצועיים והחקלאיים, או 10%-11% מכל תלמידי כיתות ז-ח במדינה.

טנת תטי"ז היתה טנת נסיון בטכיל הכיתות הטרומ-מקצועיות. ננהיג מעקב מתמיד אחרי מהלך העבודה בכיתות הטרומ-מקצועיות מבחינות טונות. ב-4 מקומות עדיין חסרים המכנים טטרם הוטלמו ובכמה מקומות חסרים עדיין המורים המתאימים. יתכן גם טנבטל 3-4 כיתות טרומ-מקצועיות לרגל סיכות טונות ונעבירן למקומות אחרים. על-כל-פנים אנו חוטבים טעד חודט ינואר נהדק טופית את הטדרים היסודיים בכיתות הטרומ-מקצועיות.

תודה רבה.

הינואר ט. פרטיץ:

חיטיכה ננעלה בטעה 13,15.

מדינת ישראל
הכנסת

ס. ב.

פרוטוקול מס' 5/ב

מישיבת ועדת החינוך והתרבות שהתקיימה
ביום ג', ט' בכסלו תשי"ז - 13.11.56
בסעה 11.20

נוכחים:

חברי הוועדה:

- ס. פרסיץ - היו"ר
- א. אבריאל
- ר. הקטין
- ב. צ. הראל
- פ. זואריץ'
- ח. מגורי-כהן
- ד. נצר
- א. תלמי

מוזמנים:

- י. סריד - המסנה למנהל הכללי במסרד החינוך והתרבות.
- ר. סטנר - היועצת המספטית במסרד החינוך והתרבות.

סדר-היום:

- א. סאלות.
- ב. תשובת נציג מסרד החינוך והתרבות לזיכוח על סקירת המנהל הכללי לקראת תחילת הלימודים תשי"ז.

=====

היו"ר ס. פרסיץ: פותחת את הישיבה.

אמנם הסעיף הראשון בסדר-היום של הוועדה הוא הזיכוח על הרצאת סר החינוך והתרבות על החינוך הטרומ-מקצועי. אולם רק אמט נודע לי, כי הסר לא יוכל להסתתף בישיבת הוועדה ויהיה עלינו לדחות דיון זה לטבוע הבא. הייתי רק מבקשת מנציגי המסרד במקרה מדבר כזה עתיד לקרות - להודיע לי על כך בעוד מועד.

י. סריד:

ברגע שנתקבלה ההזמנה התקסרתי עם הסר והתברר שטר מוכרח להיות בפתיחת הסכניון בחיפה. על-כן מיד התקשרנו עם סר צידון והודענו לו על כך.